

„Sztuka w całości”. Dobre praktyki jako innowacja pedagogiczna w Szkole Podstawowej w Kowalach

Anna Flis, Marzena Krasowska

Jako nauczycielki plastyki i muzyki wykorzystujemy metody arteterapii podczas lekcji w szkole podstawowej, szczególnie w klasach integracyjnych. Wspólne pasje skłoniły nas do połączenia naszych przedmiotów w jeden blok sztuki, który otworzył nam nowe możliwości interdyscyplinarnej pracy z uczniami.

Swoją współpracę rozpoczęliśmy dwa lata temu. Nasze pasje postanowiłyśmy rozwijać poprzez wprowadzenie innowacji pedagogicznej, którą zostały objęte klasy V-VII Szkoły Podstawowej w Kowalach, włącznie z klasami integracyjnymi. Dzięki otwartości oraz przychylności Pani Dyrektora Sabiny Leyk-Kani mogłyśmy zrealizować nasz pomysł, który kontynuujemy już kolejny rok szkolny. Pracujemy metodą projektu oraz indywidualnych doświadczeń, które są aprobowane przez dyrekcję szkoły, a także przez uczniów i ich rodziców.

Do stworzenia naszej innowacji zachęciły nas prośby uczniów, którzy podczas lekcji plastyki nalegali na włączanie muzyki, natomiast podczas lekcji muzyki kończyli prace plastyczne bądź rysowali w notatnikach. Często brakowało nam czasu na rzetelną realizację tematu w trakcie jednej lekcji. To skłoniło nas do połączenia muzyki i plastyki w jeden przedmiot o nazwie sztuka, prowadzony w bloku dwugodzinny z przerwą, z której część uczniów rezygnuje, pozostając w klasie w procesie twórczym.

Nie ukrywamy, że początki były dla nas trudne, gdyż było to nowe doświadczenie i dla nas, i dla uczniów. Jednakże w końcowej ewaluacji nasze działania otrzymały bardzo dużo pozytywnych opinii. Dlatego też zdecydowałyśmy o kontynuacji tego projektu w klasach, które w naszej opinii są na tę innowację gotowe mery-

torycznie oraz emocjonalnie. Dzięki doświadczeniom zdobytym w ciągu pierwszego roku nauki prowadzonej w formie innowacji, wzbogaciłyśmy program o autorskie projekty edukacyjne oraz akcje ogólnopolskie dostosowane do podstawy programowej, a także naszej przestrzeni i liczebności klas po połączeniu.

Aby wprowadzić innowację pedagogiczną polegającą na działaniu interdyscyplinarnym, tj. połączeniu przedmiotów muzyka i plastyka w jeden blok lekcyjny, potrzebowałyśmy dużej sali lekcyjnej, która pomieściłaby dwa 30-osobowe oddziały oraz spełniała wszystkie wymagania BHP. Szkoła Podstawowa w Kowalach dysponuje taką salą lekcyjną. Na początku roku szkolnego 2020/2021, z uwagi na aktualną sytuację na świecie, dostosowałyśmy przestrzeń w sali do wymogów sanitarno-epidemiologicznych, rezygnując z pracy grupowej, wprowadzając jednocześnie możliwość uczestniczenia obydwu klas w projektach. Zaangażowanie uczniów w pracę na lekcji nie zmieniło się.

W obecnych czasach niepewności i stresu staramy się modyfikować nasze projekty tak, aby ich arteterapeutyczne działanie łagodziło napięcia emocjonalne.

Nasze główne założenia to:

- zapewnianie wszechstronnego rozwoju dziecka poprzez tworzenie prac plastycznych przy muzyce,
- rozwijanie wrażliwości na sztukę,
- rozwijanie umiejętności współpracy między klasami,

Dama z gronostajem
oraz Fryderyk Chopin

Fryderyk Chopin przy fortepianie

Vincent van Gogh przy obrazie
„Gwieździsta noc”

Frida Kahlo

Bohaterowie baroku: Jan Sebastian Bach i charakterystyczne dla tej epoki stroje oraz fryzury z kobiecymi perukami

- kształtowanie poczucia szacunku dla drugiej osoby i jej twórczości.

Cele, jakie wyznaczyliśmy podczas tworzenia innowacji, to m.in.:

- rozwijanie prawidłowych relacji z rówieśnikami,
- poszerzenie wiedzy z dziedziny plastyki i muzyki,
- wspomaganie wszechstronnego rozwoju dziecka poprzez doświadczenie empiryczne muzyki i plastyki,
- wytwarzanie pozytywnych więzi między dziećmi oraz między klasami,
- utrwalenie wiedzy poprzez podwójne ośłuchanie się z tematem oraz skojarzenia.

Realizujemy innowację w łączonych dwóch oddziałach, w klasach V, VI i VII, gdzie tradycyjnie w bloku 2-godzinnym jeden oddział ma lekcję plastyki, a drugi – muzyki, natomiast na następnej godzinie następuje zmiana. Przy projekcie autorskim prowadzimy jeden wspólny temat przez 2 godziny lekcyjne dla obu grup.

Uczniowie wykazują się twórczą postawą, docieklivością, umiejętnością współpracy i szacunkiem dla drugiej osoby. Naszym zadaniem jest wspomaganie uczniów w rozwijaniu ich własnych uzdolnień i zainteresowań. Dzieci rozwijają kreatywne, abstrakcyjne myślenie, wyobraźnię, koncentrację oraz utrwalają wiedzę muzyczną przez podwójne słuchanie muzyki i opowieści z zakresu historii muzyki. Po czasie zauważyliśmy u dzieci skojarzenia obrazu z muzyką oraz muzyki z obrazem. Podczas lekcji o instrumentach regionalnych uczniowie włączali się aktywnie, przypominając projekt regionalny dotyczący instrumentów i strojów regionalnych z historią barwienia tkanin – nie mieli problemu z rozpoznaniem tańców regionalnych po tradycyjnych strojach.

Uczniowie mogą swobodnie wyrazić siebie poprzez doświadczenie obu dziedzin sztuki, które się wzajemnie przenikają i uzupełniają. Kształtują w sobie postawę

patriotyczną przez ekspresję plastyczną oraz muzyczną związaną z uroczystościami państwowymi.

Pracując wspólnie z inną klasą, uczniowie rozwijają swoje kompetencje społeczne, doskonałą komunikację, uczą się współpracy i kompromisu. Ważną umiejętnością jest sztuka prezentacji swoich prac przed innymi. Uczniowie oswajają się z wystąpieniem na większym forum niż tylko własna klasa.

Dzięki możliwości pracy w bloku 2-godzinnym uczniowie rozwijają świadomość i ekspresję kulturową. Zdobytą umiejętność empatycznego i twórczego wyrażania oraz interpretowania opinii, doświadczeń i emocji. Mogą tego dokonać za pośrednictwem różnych procesów, przede wszystkim interdyscyplinarnych, nie tylko przez sztukę tradycyjną. Organizujemy dla uczniów spotkania z żywym obrazem, które polegają na spotkaniach w klasie oraz na korytarzach szkolnych z nami – ucharakteryzowanymi na bohaterów tematu lekcji.

W tekście zamieszczamy kilka zdjęć z realizacji naszych projektów: „Tydzień z Renesansem”, „Tydzień z Barokiem” oraz „Spotkanie z żywym obrazem”.

Anna Flis – nauczyciel plastyki w Szkole Podstawowej w Kowalach, aktorka i rzeźbiarka; jej pasją jest rzeźba w drewnie, zdjęcia prac można zobaczyć w kwartalniku „Neony – Tożsamość”; wciąż poszukuje nowych metod pracy, które byłyby dla uczniów terapią przez sztukę.

Marzena Krasowska – nauczyciel muzyki w Szkole Podstawowej w Kowalach, organistka i muzykoterapeuta; pasjonuje ją muzyka dawna i regionalna oraz chorał gregoriański; w swojej pracy stara się ciągle poszukiwać nowych rozwiązań, a także wspierać uczniów i rozwijać ich potencjał.